

Brusel 25. listopadu 2019
(OR. en)

14487/19

COHAFA 102
COJUR 13
RELEX 1098

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	14077/19 + 14077/19 COR 1
Předmět:	Humanitární pomoc a mezinárodní humanitární právo - závěry Rady (25. listopadu 2019)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o humanitární pomoci a mezinárodním humanitárním právu, jak byly přijaty Radou na jejím 3732. zasedání dne 25. listopadu 2019.

Závěry Rady o humanitární pomoci a mezinárodním humanitárním právu

1. U příležitosti 70. výročí přijetí Ženevských úmluv Rada znovu potvrzuje svou silnou podporu dodržování a prosazování mezinárodního humanitárního práva, jak je uvedeno v obecných zásadách EU na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva. Rada zdůrazňuje, že mezinárodní právo, včetně mezinárodního humanitárního práva, je jedním z nejsilnějších nástrojů, které má mezinárodní společenství k dispozici v zájmu zajištění ochrany a důstojnosti všech osob. Připomíná povinnost dodržovat a zajišťovat dodržování mezinárodního humanitárního práva za všech okolností a opětovně potvrzuje svůj závazek dodržovat humanitární zásady a cíle humanitární činnosti zakotvené v Evropském konsensu o humanitární pomoci. EU bude i nadále vynakládat maximální úsilí v zájmu posílení účinného multilateralismu a prosazování mezinárodního pořádku založeného na pravidlech, v němž žádný stát ani jednotlivec nestojí nad zákonem a v němž nikdo není v situaci, kdy by nebyl zákony chráněn.
2. Rada vítá 33. zasedání mezinárodní konference Červeného kříže a Červeného půlměsíce, které se uskuteční v prosinci roku 2019 v Ženevě. Jedná se o jedinečnou platformu, která sdružuje státy, Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a další relevantní aktéry působící v humanitární oblasti. EU a její členské státy jsou i nadále odhodlány pokračovat v jednáních o dodržování, provádění a dalším posilování mezinárodního humanitárního práva a humanitárních zásad v úzké spolupráci s příslušnými národními společnostmi Červeného kříže. Rada zejména uznává významnou úlohu Mezinárodního výboru Červeného kříže jakožto strážce a propagátora mezinárodního humanitárního práva.

3. Rada vyjadřuje vážné znepokojení nad rostoucím počtem úmyslných porušování mezinárodního humanitárního práva a vyzývá všechny strany všech konfliktů, včetně nestátních ozbrojených skupin, aby dodržovaly mezinárodní humanitární právo a humanitární zásady. EU je i nadále pevně odhodlána bojovat proti beztrestnosti v případě trestných činů krutého zacházení a připomíná, že všechny státy mají v souladu s příslušnými ustanoveními Ženevských úmluv a vnitrostátních právních předpisů povinnost vyšetřovat a v případě potřeby stíhat nebo vydat osoby podezřelé z vážného porušení mezinárodního humanitárního práva, a to bez ohledu na státní příslušnost pachatelů nebo místo, kde byly tyto zločiny spáchány. EU zdůrazňuje významnou doplňkovou úlohu Mezinárodního trestního soudu v případě, že stát není schopen nebo ochoten provést skutečné vyšetřování nebo stíhání. Rovněž uznává zásadní přínos mechanismů regionální odpovědnosti, pokud jde o dokumentování vážných porušení mezinárodního humanitárního práva a zajištění odpovědnosti. Důrazně vyzývá státy, aby zajistily náležitou ochranu obětí a přeživších obětí sexuálního a genderově podmíněného násilí v ozbrojených konfliktech a aby vyšetřily a stíhaly pachatele těchto zločinů.
4. EU bude i nadále prosazovat dodržování mezinárodního humanitárního práva a humanitárních zásad ve svých vlastních činnostech i ve vztazích se třetími stranami, jak je vyjádřeno v obecných zásadách EU na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva. O provádění těchto obecných zásad bude vydávat výroční zprávy. EU znovu potvrzuje svůj záměr zlepšit soudržnost, doplňkovost a koordinaci svých jednotlivých politik a činností při prosazování a zajišťování dodržování mezinárodního humanitárního práva za všech okolností. V tomto ohledu Rada připomíná posílení mandátu zvláštního zástupce Evropské unie pro lidská práva v oblasti mezinárodního trestního soudnictví a mezinárodního humanitárního práva. Rovněž znovu opakuje, že je důležité začlenit dodržování mezinárodního humanitárního práva v plném rozsahu do úsilí EU v oblasti řešení krizí. V tomto ohledu EU rovněž připomíná klíčový význam, který má dodržování a prosazování mezinárodního humanitárního práva v rámci koncepce EU pro účinnou civilně-vojenskou koordinaci na podporu humanitární pomoci a odstraňování následků katastrof¹.

¹ Schválil Vojenský výbor EU dne 30. ledna 2019, 5536/19

5. EU bude hledat inovativní způsoby, jak prosazovat znalosti o mezinárodním humanitárním právu, a v této souvislosti zdůrazňuje významnou úlohu národních společností Červeného kříže a Mezinárodního výboru Červeného kříže a národních skupin mezinárodního humanitárního práva. EU a její členské státy zintenzivní své úsilí o šíření mezinárodního humanitárního práva v EU i mimo ni, a to zejména v rámci ozbrojených sil a ozbrojených nestátních subjektů. Vítá výzvu k přijetí humanitárních opatření jakožto užitečný nástroj praktických opatření k posílení mezinárodního humanitárního práva, za účelem podpory zásadové humanitární činnosti a tím i ochrany humanitárního prostoru.
6. EU připomíná, že jednotlivé strany ozbrojených konfliktů nesou hlavní odpovědnost za zajištění potřeb obyvatelstva, nad nimiž udržují kontrolu. Je nezbytné, aby všechny státy a jednotlivé strany ozbrojených konfliktů plnily svou povinnost umožnit a usnadnit rychlý a neomezený přístup humanitární pomoci. EU je vážně znepokojena nerozlišujícím používáním výbušných zbraní v hustě obydlených oblastech a dopadem takového používání na civilní obyvatelstvo a objekty civilního rázu. EU bude i nadále usilovat o zlepšování ochrany civilního obyvatelstva, jež se nejčastěji stává obětí závažných případů porušování mezinárodního humanitárního práva, přičemž je třeba mít na paměti, že muži, ženy, chlapci a dívky různého věku a z různých prostředí jsou zasaženi různě a v tomto ohledu uznává jejich potřeby, kapacity, zdroje a příležitosti.
7. EU bude i nadále podporovat ochranu humanitárních pracovníků a zdravotníků v oblastech konfliktů. Důrazně odsuzuje rostoucí počet útoků na humanitární a zdravotnický pracovníky a zařízení, jakož i na veřejnou infrastrukturu, jež přímo ovlivňují bezpečnost a zdraví civilního obyvatelstva. Vyzývá státy a nestátní subjekty, aby tyto útoky okamžitě zastavily a v budoucnu se jich zdržely. Rada připomíná rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2286 (2016) o ochraně zdravotní péče v ozbrojeném konfliktu a znovu potvrzuje, že všichni humanitární pracovníci mají právo na respektování a ochranu podle mezinárodního humanitárního práva. Rada rovněž vítá a podporuje další iniciativy, jako je například iniciativa Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce nazvaná „Zdravotní péče v nebezpečí“.

8. Rada vítá rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2462 (2019) o předcházení financování terorismu a boji proti němu, v níž se uznává, že je třeba zohlednit možný dopad protiteroristických opatření na výhradně humanitární činnosti, včetně lékařských činností, které vykonávají nestranné humanitární subjekty. Bere na vědomí, že humanitární subjekty často pracují v operačních prostředích s pravděpodobnou přítomností označených subjektů nebo subjektů, na něž se vztahují sankce, nebo v prostředích pod jejich přímou kontrolou. Rada uznává význam identifikace a prevence nezákonných finančních toků plynoucích teroristickým organizací a sítím a v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti znovu opakuje, že veškerá opatření EU, včetně navrhování a uplatňování omezujících opatření a všech protiteroristických opatření, musí být v souladu se všemi povinnostmi podle mezinárodního práva, zejména mezinárodního práva v oblasti lidských práv, mezinárodního uprchlického práva a mezinárodního humanitárního práva. Rada bude usilovat o to, aby se zabránilo jakémukoli případnému negativnímu dopadu na humanitární činnost, a povzbuzuje členské státy, aby zajistily, že vnitrostátní protiteroristická opatření a omezující opatření budou v souladu s mezinárodním právem.
9. Rada vyjadřuje hluboké znepokojení nad rychle rostoucími humanitárními potřebami po celém světě a znovu potvrzuje odhodlání EU reagovat na tyto potřeby, pokud jde o objem i účinnost financování humanitární pomoci, a to i prostřednictvím závazků, které učinily signatáři tzv. „velké dohody“ (Grand Bargain). V této souvislosti EU rovněž znovu opakuje svou výzvu humanitárním organizacím, aby zvýšily účinnost reakce s cílem zajistit, aby pomoc byla v co největší míře směřována přímo k příjemcům. Vyzývá ke koordinovaným posouzením potřeb mnoha zúčastněných stran s cílem poskytnout přesnější základ pro rozhodnutí o financování a reakci.

10. Rada zdůrazňuje svůj závazek využívat humanitární pomoc EU k lepšímu řešení potřeb osob v nejzranitelnějším postavení, včetně žen a dětí, a osob, kterým hrozí největší riziko například v důsledku zdravotního postižení, genderové identity a sexuální orientace, rasy, etnického původu, věku nebo náboženství. EU rovněž uznává úlohu klíčových aktérů při dalším zlepšování plánování, provádění a hodnocení humanitární pomoci. Vítá pokyny IASC pro začleňování osob se zdravotním postižením v rámci humanitární činnosti, které byly přijaty v letošním roce, a vyjadřuje plnou podporu jejich provádění a začleňování do všech opatření v rámci veškeré humanitární pomoci v souladu se závazky EU v oblasti začleňování osob se zdravotním postižením.
11. EU připomíná, že je třeba posílit koordinaci, soudržnost a vzájemné doplňování, pokud jde o humanitární, rozvojová a mírová opatření a aktéry, jak je zakotveno v integrovaném přístupu EU k vnějším konfliktům a krizím², a v závěrech Rady o naplňování vazeb mezi humanitární a rozvojovou oblastí v praxi přijatých v květnu roku 2017³. Přístup založený na trojím propojení humanitární pomoci a rozvojové a mírové spolupráce (tzv. „triple nexus“) uznává, že komplexní mimořádné události i jiné krizové situace vyžadují humanitární pomoc, střednědobou až dlouhodobou rozvojovou spolupráci a přístupy podporující budování míru ve spojení s diplomacií, prováděné v souladu s jejich příslušnými mandáty a mezinárodním humanitárním právem, přičemž je třeba zajistit, aby byly zachovány a dodržovány humanitární zásady a aby byly naplňovány cíle rozvojové spolupráce. S cílem podpořit účinnější reakci bude EU i nadále uplatňovat poznatky získané z pilotních činností EU v rámci tohoto propojení na úrovni jednotlivých zemí a bude vycházet z jejich výsledků.
12. Rada připomíná, že v zájmu dosažení cílů udržitelného rozvoje je třeba, aby mezinárodní společenství ve všech humanitárních krizích posílilo předcházení konfliktům, usilovalo o řešení konfliktů a lépe řešilo potřeby v oblasti rozvoje. Zdůrazňuje, že je nezbytný účinný multilateralismus a že je v tomto ohledu zásadní úloha OSN.

² Integrovaný přístup EU k vnějším konfliktům a krizím, 2. června 2017

³ Naplňování vazeb mezi humanitární a rozvojovou oblastí v praxi – závěry Rady (19. května 2017), 9383/17

13. Rada zdůrazňuje nutnost a odhodlání účinněji řešit humanitární dopad změny klimatu a zahrnout do všech příslušných činností snižování rizika katastrof a budování odolnosti. EU znovu připomíná přínos preventivní a předvídavé činnosti, a to jak při záchraně životů, tak při snižování materiálních škod. Klíčovým cílem EU zůstává provádění sendajského rámce pro snižování rizika katastrof na vnitrostátní úrovni a prostřednictvím mezinárodní spolupráce.
-